

Observationer i Ekerö kommun 2014

Linus Brobacke & Christian Lagström

För femtonde gången redovisas här fågelobservationer i Ekerö kommun. Under året observerades en ny art i kommunen; svartpannad törnskata. Vid utgången av 2014 var totalt 259 arter sedda i kommunen. Under året sågs 194 arter, vilket är en normal siffra.

I år är det 15 år sedan den första redovisningen av fågelobservationer i Ekerö kommun genomfördes i först numret av tidskriften *Fåglar på Mälårörna*. Att följa observationerna som gjorts inom kommunen via rapporteringsverktyget Svalan är en spännande uppgift och vi rekommenderar våra medlemmar att själva utforska Svalans möjligheter som verktyg inför en stundande exkursion eller för att helt enkelt få veta mer om historien kring fågellivet på örarna. Varför inte ta en resa tillbaka till 60-talet för att läsa rapporter som Sven-Erik Schultzberg lämnat, eller varför inte ta reda på mer om den individ av vitnäbbad islom som sågs vid Drottningholms slott den 23 februari 1960? Det finns mycket att upptäcka!

Men även om det finns mycket att upptäcka så kom ihåg att fågelskådningen hade mindre omfattning under tidigare decennier och förutom detta har ganska få personer lagt in sina gamla obsar på Svalan.

Underlaget för denna redovisning kommer alltså från Svalan. Stockholms Ornitologiska Förenings rapportmall har i stort sett följts. Känsliga arter döljs i systemet och vissa arter är inte granskade av Rk och Rrk.

Vårvintern 2014 var mild och isen på sjörarna gick i på de flesta håll upp redan i februari. Våren blev också tidig men följdes av en kall försommar. Först efter midsommar kom värmen. Sommaren blev sedan varm och skön och följdes av en mild höst och förvinter. Vid årsskiftet var Mälaren fortfarande öppen och något snötäcke hade inte lagt sig över markerna.

Förutom den omnämnda svartpannade törnskatan har följande mer ovanliga arter noterats 2014: prutgås, brun glada, ängshök och vas-sångare.

Knölsvan *Cygnus olor*

Största antal uppgick till 58 ex födosökande i Menhammarsviken 19.10 (Jan Wernerman, Urpo Könnömäki, Ari Määttä m fl).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Omkring 400 ex sträckte mot SV över södra Ekerö 24.12 (S Schröder, Jan Sondell m fl). En konstaterad häckning rapporterad från Bonadammen, Munsö den 8.6 (Jan Wernerman). Se vidare Notiser på sidan 37.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Endast en rapport från kommunen under året i form av 1 ex förbiflygande Fågeltornsparkeringen, Svartsjövikens den 13.3 (Jan Björk).

Bläsgås *Anser albifrons*

Vårobservationerna inleddes med 2 ex födosökande i Svartsjövikens 8.3 (Jan Wernerman), ytterligare observationer under våren rörde sig om fåglar i par till ett högsta antal under våren om 11 ex födosökande vid Svartsjövikens östra del Bertil & Ulla Dolk, Rune Jonsson m fl). Sista observationen för våren var en ensam fågel som rastade i Menhammarsviken 20.4 (Ante Strand).

Höstens observationer inleddes med 1 ex sträckande Torslunda 5.10 (Glenn Cornland) och

hösten största antal om 48 ex sträckande sågs vid Lovö prästgård 8.10 (Peter Almström). Vidare under hösten passerade ett antal ensamma fåglar över öarna med ett sista ex födosökande Drottningholmsparken 5.11 (Sven-Erik Schultzberg).

Fjällgås *Anser erythropus*

1 1K ex rastade i Väntholmsviken 27.10 (Gigi Sahlstrand).

Sädgås *Anser fabalis*

Till största del vårobservationer i månaderna februari till april med enstaka fåglar och mindre flockar. Första observationen under våren var 7 rastande individer i Svartsjövikens 23.2 (Kurt Idstam). Ytterligare vårobservationer var 10 ex rastande i Menhammarsviken 1.2 (Jan Wernerman), 5 ex rastande i Kyrkpölen 2.3 (Hasse Andersson), 6 ex sträckande NO Väntholmsviken 7.3 (Gigi Sahlstrand), 6 ex rastande Fågeltornsparkeringen och vid östra delen, Svartsjövikens 7.3 (Jan Björk, Glenn Cornland), 10 ex födosökande Fågeltornsparkeringen 9.3 (Urpo Könnömäki, Jan Björk). Ytterligare under våren sågs sen enstaka fåglar vid totalt sex tillfällen. Sista vårobservationen var 18 ex sträckande O över Torslunda 11.4 (Glenn Cornland).

Endast vid ett tillfälle såg sädgäss passera öarna under höstflytten och då med sitt största antal om 30 ex sträckande över Torslunda 22.10 (Glenn Cornland).

Tundrasädgås *Anser rossicus*

1 ex rastande Fågeltornsparkeringen, Svartsjövikens från 14.4 till den 23.3 (Bertil & Ulla Dolk, Glenn Cornland, Urpo Könnömäki m fl).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

2 ex uppehöll sig vid Svartsjövikens från 22.3 till den 10.4 (Mats Gothnier, Gigi Sahlstrand, Signe Hagerman, Ari Määttä m fl). Med stor sannolikhet rörde det sig om samma fåglar som en tid uppehöll sig stationärt på platsen till många skådares glädje.

Grågås *Anser anser*

Inrporterade häckningar med pull: 17 pull Svartsjö dämme 30.4 (Bertil & Ulla Dolk), 10 pull Adelsö kyrka 30.4 (Björn Lindblad), 5 pull födosökande Malmviks strandängar 1.5 (Jan Wernerman), 15 pull födosökande Kyrkpölen 2.5 (Jan Wernerman), 34 pull Kyrkpölen 2.5 (Bertil & Ulla Dolk), 6 pull Väntholmsviken 8.6 (Gigi Sahlstrand), 1 pull Drottningholmsparken 18.6 (Ari Määttä), Största antal 700 ex Kyrkpölen, Adelsö den 16.8 (Bertil & Ulla Dolk, Mats Andersson, Birgit Svensson m.fl.).

Kanadagås *Branta canadensis*

Flera vinterfynd med bl.a. flock om 105 ex rastande Skytteholms herrgård 20.12 (Ola Jörnstedt). Övriga observationer under året rör 99 ex eller fler. Vid 14 tillfällen var flockarna fler än 99 ex med som mest 2000 ex rastande vid Stenkulla, Munsö 21.9 (Jan Wernerman, Mats Andersson) vilket är den största flocken som någonsin rapporterats på Mälärörna (den näst största sågs 2005 på Adelsö och bestod av 1000 ex).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Häckningar med pull: 44 pull Drottningholmsparken 24.6 (Hans Kåsjö), 1 pull Sandudden 18.6 (Per Lönnborg). 8 par hävdade revir på Fiskarholmen, Fiskarfjärden 23 april (Jan Sondell). En grupp på 4 ad och 3 pull höll till på Gällstaö 3–21 juli (Jan Sondell).

Prutgås *Branta bernicla*

14:e observationen av denna normalt sett kustbundna fågel blev när 1 ex valde att rasta på Kersön 23.10 (Ola Jörnstedt m.fl.).

Gravand *Tadorna tadorna*

1 ad förbiflygande Malmviks strandängar 11.5 (Sven-Erik Schultzberg m fl), 1 ad förbiflygande Menhammarsviken samt rastande Svartsjö dämme (troligen samma fågel) 3.5 (Urpo Könnömäki, Anders Jernbom, Jan Wernerman, Glenn Cornland).

Two families of vitkindad gås.

Snatterand *Anas strepera*

I år endast en rapporterad häckning där 6 pull sågs i Torslunda dagvattendamm 29.7 (Glenn Cornland). Inga rapporterade häckningar från Svartsjö. *Övriga observationer:* som mest 25 ex Svartsjö Dämme 9.9 (Staffan Wolter), 2 ex i par permanent revir Kyrkpölen 8.8 (Hasse Andersson, Birgit Svensson).

Kricka *Anas crecca*

Observationer i lämplig biotop: 12 i par Svartsjö dämme 22.4 (Bengt Eriksson), 2 i par Rastaholm 12.4 (Glenn Cornland, Jan Björk), 4 i par födosökande Mastområdet 6.4 (Jan Wernerman), 12 i par Menhammarsviken 5.4 (Jan Wernerman). *Stora flockar:* 75 ex rastande Svartsjö dämme 11.4 (Glenn Cornland), 70 ex födosökande Kyrkpölen 6.4 (Mats Andersson), 79 ex födosökte i Svartsjö

dämme 24.3 (Göran Frisk), 40 ex födosökande i Menhammarsviken 23.3 (Jan Wernerman).

Stjärtand *Anas strepera*

Vår/sommar observationer: Under mars månad sågs 1 hane Menhammarsviken 11.3 (Bertil & Ulla Dolk), 2 hane Svartsjöviken 15.3 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 1 hane och 1 hona Svartsjöviken 22.3 (Mats Gothnier, Gigi Sahlstrand), 1 hane rastande Svartsjö dämme 28.3 (Jan Björk), 2 i par födosökande Svartsjö dämme 29.3 (Jan Wernerman, Glenn Cornland), 1 hane rastande Svartsjö dämme 29.3–30.3 (Per Lönnborg, Urpo Könnömäki). *Höstobservationer:* I Svartsjö dämme syntes 1 honfärgad ex rastande under september månad 6.9–13.9 (Ulf Nilsson, Ari Määttä, Bertil & Ulla Dolk).

Skedand *Anas clypeata*

Flera fåglar rapporterade under häckningsperiod i lämplig biotop, bl.a. 2 i par födosökande Svartsjö dämme 30.5 (Jan Wernerman). Som mest sågs 25 ex i Svartsjö dämme 25.8 (Hans Terelius, Bengt Legnell).

Bläsand *Anas penelope*

Inga konstaterade häckningar men ett antal observationer i lämplig biotop, 2 ex Menhammarsviken 26.4 (Matthis Kaby), 2 ex Svartsjö dämme, Svartsjöviken. *Större ansamlingar*: 29 ex Svartsjöviken 22.3 (Mats Gothnier), 38 ex rastande Fågeltornet, Svartsjöviken 23.3 (Ari Määtä).

Årta *Anas querquedula*

Minst 2 individer syntes under året, flest rapporter kommer från Kyrkpölen, Adelsö där det finns en lämplig häckbiotop och där 2 fåglar uppvisat revirhävande beteende 25.4–7.6 (Björn Lindblad, Urpo Könnömäki, Birgit Svensson m fl). 2 i par sågs i lämplig häckbiotop Svartsjö dämme 21.5 (Jan Wernerman).

Brunand *Aythya ferina*

En häckning rapporterad med 4 pull Svartsjö dämme 22.6 (Anders Haglund, Rickard Flodin) och 3 pull 27.6 (Ulf Nilsson). 2 i par Bonadammen 12.4 (Mats Andersson), 2 i par Svartsjö dämme 15.3 (Mats Andersson, Ulf Nilsson).

Bergand *Aythya marila*

Ett fynd rapporterat om 1 hona rastande vid Fågeltornet, Svartsjöviken 11.3 (Bertil & Ulla Dolk).

Sjööorre *Melanitta nigra*

Flest rapporter under våren med som mest 30 ex rastande Rastaholm 26.4 (Urpo Könnömäki). I övrigt under våren 1 ex förbiflygande Fiskarfjärden 19.4 (Glenn Cornland), 6 ex rastande Malmviks strandängar 26.4 (Matthis Kaby), 2 i par förbiflygande Sättra naturreservat 10.5 (Glenn Cornland, Jan Björk), 7 ex Lambarudd 23.5 (Ulf

Nilsson). Senare under hösten 2 födosökande Rastaholm 1.11 (Jan Wernerman), 1 ex födosökande Fiskarfjärden 28.12–29.12 (Jan Sondell, Urpo Könnömäki).

Svärta *Melanitta fusca*

Hela 6 ex rastade vid Lambarudd 27.4 (Ulf Nilsson), 1 ex Lambarudd 26.10 (Jan Wernerman m.fl.).

Salskrake *Mergellus albellus*

Rapporter om observationer finns mellan januari och april samt oktober till december, det rör sig uteslutande om höst- och vintergäster. Som mest 12 ex i Menhammarsviken 1.1–20.4 (Percy Fredriksson, Bertil & Ulla Dolk, Urpo Könnömäki m fl), som mest 8 ex Svartsjöviken 1.1–14.4 (Bertil & Ulla Dolk, Urpo Könnömäki, Gigi Sahlstrand m fl), 1 ex Lambarudd 22.2–23.2 (Ulf Nilsson, Glenn Cornland, Jan Björk), 2 i par Karlskär 8.3 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 3 ex Väntholmsviken 21.3 (Mats Gothnier), 2 i par Svartsjö dämme 17.10 (Bertil & Ulla Dolk), 20 ex födosökande Menhammarsviken 20.12 (Jan Wernerman).

Storskrake *Mergus merganser*

Största flocken för året om 110 ex rastade utanför Eldgarvsö 2.1 (Glenn Cornland, Jan Björk).

Småskrake *Mergus serrator*

1 ex födosökande Rastaholm 5.4 (Micke Nederman), 2 i par Menhammarsviken 18.4 (Georg Larsson), 2 ex rastande Fiskarfjärden 19.4 (Glenn Cornland), 2 i par stationär Rastaholm 26.4–29.4 (Jan Wernerman, Urpo Könnömäki), 1 hane födosökande Kyrkpölen 1.5 (Jan Wernerman), 2 i par Hovgårdsfjärden 2.5 (Bertil & Ulla Dolk), 2 i par i lämplig häckbiotop Sättra naturreservat 10.5 (Glenn Cornland), 5 ex förbiflygande Lambarudd 10.5 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 2 i par Söt-vattenslaboratoriet 10.5 (Sven-Erik Schultzberg m fl), 4 ex rastande Hovgårdsfjärden 18.10 (Glenn Cornland).

Foto Magnus Friberg

Fjällvråk.

Kornknarr *Crex crex*

1 ex Torslunda 24.5–25.5 (Glenn Cornland), 1 ex Torslundaåkrarna 25.5 (Glenn Cornland), 1 ex Torslunda 27.5 (Jan Björk), 1 ex Edeby herrgård 29.5 (Ola Jörnstedt), 1 ex Tillflykten 31.5 (Jan Wernerman), 1 ex Berga gård 6.6 (Ulf Nilsson), 1 ex Västra delen, Svartsjöviken 7.6 (Jan Wernerman), 1 ex Kvarsta, Färingsö 23.6 (Gigi Sahlstrand).

Storlom *Gavia arctica*

Inga konstaterade häckningar, men observationer mellan april och september. 1 ex sågs födosökande Ekeby Brygga 5.4 (Micke Nederman), 2 i par födosökande Rastaholm 12.4 (Glenn Cornland, Jan Björk), 2 i par i Väntholmsviken 10.7 (Gigi Sahlstrand, Göran Forsberg).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

1 ex lämplig biotop Ölsta tegeldamm 23.3–16.6 (Gigi Sahlstrand m.fl.), 1 ex Menhammarsviken

14.4 (Bengt Eriksson), 1 ex Rishögsdammen, Prästnibble 4.5 (Jan Wernerman), 1 ex Bonadammen 24.8–28.9 (Mats Andersson m.fl.), 1 ex Svartsjö dämme 31.8–9.9 (Patrik Engström m.fl.).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Konstaterad häckning i Torslunda dagvattendamm där parning sågs 14.4 och 7.8 kunde en unge beskådas (Glenn Cornland). I övrigt rapporter om par i lämplig biotop från Ölsta tegeldamm, Bonadammen samt Rishögsdammen i Prästnibble.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Som mest sågs 150 ex vid Prästvik på Lovön 4.10 (Jan Wernerman).

Rördrom *Botaurus stellaris*

Ca 9 fåglar har hörts tuta under året från Menhammarsviken, Eldgarnsö, Svartsjöviken, Lindhaga, Väntholmen samt Ölsta tegeldamm.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Första fågelns sågs vid boet på Gällstaö den 2.4, paret fick ut två flygga ungar (Jan Sondell).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

En 4K fågel flög förbi Lovö kyrka 12.4 (Rolf Vestberg), 1 ex förbi Fågeltornsparkeringen, Svartsjö-viken 16.4 (Jan Björk), 1 ex sågs från Ekeröfärjan när fågelns flög från Malmvik mot Vårbytoppen 5.11 (Gigi Sahlstrand).

Brun glada *Milvus migrans*

Endast 11 tidigare fynd av arten på Mälärörna. 2 ex flög förbi Fåfången på Adelsö 24.5 (Björn Lindblad), 1 ex sträckte förbi Tappström 13.9 (Micke Nederman).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Ingen konstaterad häckning men en trolig i Menhammarsviken där både bobygge och parning har iakttagits.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Ett bra år för arten med hela 19 fynd. Ett noterbart fynd är den fågel som sågs i Svartsjö-viken 5.6 (Gigi Sahlstrand), vilket är under artens häckningstid.

Ängshök *Circus pygargus*

En ovanlig gäst här på Mälärörna. I år föräddes vi dock med två besök. 1 ex Lovö kyrkängar 26.5 (Fredrik Thernlund) samt en ungfågel vid Fågeltornet i Svartsjö-viken 14.9 (Jan-Eric Sundin m.fl.).

Ormvråk *Buteo buteo*

Ca 10 övervintrande fåglar där Mastområdet var det säkraste stället att få syn på en av dem.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Vinterfynd: 1 ex Svartsjö slott 17.1 (Carl Hesse, Sara Hesse), 1 ex Menhammarsviken 25.1 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 1 ex Barkarby 17.2 (Per

Lönnborg, Peter Carlsson), 1 ex Svartsjö-viken 22.2 (Jan Björk), 1 ex Malmvik 26.2 (Glenn Cornland, Sven-Erik Schultzberg), 1 ex Mastområdet 2.3 (Ulf Nilsson), 1 ex Malmvik 2.3 (Jan Wernerman), 1 ex Prästnibble 7.3 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Svartsjö-viken 11.12 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Kungsberga 14.12 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand), 1 ex Stavsund 14.12 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand), 1 ex Menhammarsviken 14.12 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand), 2 ex Svartsjö-viken 20.12 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Menhammarsviken 24.12 (Mats Andersson), 1 ex Svartsjö-viken 25.12 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Menhammarsviken 27.12 (S Schröder), 1 ex Menhammarsviken 28.12 (Jan Wernerman), 1 ex Menhammarsviken 29.12 (Ulf Nilsson).

Bivvråk *Pernis apivorus*

Ingen konstaterad häckning men dock en fågel som uppvisade tendenser till spelflygning i Väsby hage 24.5 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand). I övrigt sex observationer av fågelns under häckningstid.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Konstaterad häckning i Klippans skog på Väntholmen där en unge setts matas 4.8 och även flygträna 28.8 (Gigi Sahlstrand). I övrigt rapporter om par under häckningstid från Svartsjö dämme samt Kyrkpölen på Adelsö.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Endast två observationer i år vilket är lägre än normalfyndbildens de senaste åren. 1 ex Sättra, Adelsö 31.1 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Ekeby brygga 5.4 (Micke Nederman).

Stenfalk *Falco columbarius*

Endast höstfynd i år med 1 ex Svartsjölandet 4.9 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Menhammarsviken 19.10 (Jan Wernerman, Urpo Könnömäki), 1 ex 90-graderskurvan, Svartsjö-viken 3.11 (Rune Jonsson).

Foto Magnus Friberg

Ett tranpar höll revir på Malmviks ängar.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Vinterfynd: 1-2 ex Sötvattenslaboratoriet 26.1 (Bertil & Ulla Dolk, Jan Wernerman), 1 ex Sötvattenslaboratoriet 1.2 (Mats Andersson), 1 ex Helgö kanal 12.2 (Urpo Könnömäki). Spelande fåglar har rapporterats från Menhammarsviken, Svartsjöviken, Lindhaga samt Ölsta.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Ett ex hördes i Menhammarsviken 18.4–13.5 (Per Lönnborg m fl), 1 ex Översilningsområdet, Svartsjöviken 26.4 (Jan Björk), 1 ex Södra delen, Svartsjöviken 3.5 (Glenn Cornland), 1 ex Adelsö kyrka 18.7 (Björn Lindblad). Första septemberfyndet av arten blev ett faktum då 1-2 ex sågs födosöka vid Svartsjö dämme 5.9–13.9 (Glenn Cornland m fl).

Vaktel *Coturnix coturnix*

1 ex Torslunda 24.5–25.5 (Glenn Cornland), 1 ex Älby hage 28.5 (Urpo Könnömäki), 1 ex Skå flygfält 14.6 (Gigi Sahlstrand, Jan Björk, Patrik Engström m.fl).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Ingen konstaterad häckning i år men fåglar i lämplig biotop har setts vid Mastområdet, Bonadammen, Ölsta tegeldamm samt Rishögssdammen vid Prästnibble.

Trana *Grus grus*

Årets första observation var 2 ex som sträckte förbi Rörby på Lovön 10.3 (Fredrik Thernlund). Ett par var stationära på Malmviks strandängar 22.4–7.7 (Jan Wernerman, Jan Sondell). Årets sista fynd

blev ett rekordsent då 1 ex sågs vid Svartsjövikens 11.11 (Kjell Häggvik). Som mest sågs 60 ex som sträckte förbi Torslunda 29.9 (Glenn Cornland).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Konstaterad häckning vid Menhammarsviken där två ungar sågs 14.7 (Jan Wernerman). Par i lämplig biotop har rapporterats från Drottningholm, Rastaholm samt Gällstaö.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Konstaterad häckning vid Kyrkpölen där upp till två ungar sågs (Hasse Andersson, Birgit Svensson). Trolig häckning vid Malviks strandängar där par i lämplig häckbiotop sågs spela.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

2 ex Svartsjövikens 7.5 (Ola Jörnstedt), 1 ex Svartsjö dämme 15.7 (Jan Wernerman), 4 ex Adelsö kyrka 18.7 (Björn Lindblad), 2 ex Jungfrusund 19.7 (Bertil & Ulla Dolk), 1-2 ex Kyrkpölen, Adelsö 17.8–19.8 (Hasse Andersson, Birgit Svensson), 1 ex Svartsjö dämme 23.8 (Jan Björk), 8 ex Hovgården, Adelsö 24.8 (Glenn Cornland), 6 ex Kyrkpölen, Adelsö 24.8 (Mats Andersson).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

1 ex Fågeltornsparkeringen, Svartsjövikens 30.4 (Jan Björk), 1 ex Torslunda 18.8 (Glenn Cornland).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Största antalet rapporterat för Mälärörna då en flock med 550 ex sågs i Svartsjövikens 7.5 (Ola Jörnstedt).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Rekordtidigt fynd med 6 ex i Svartsjövikens redan 18.2 (Bertil & Ulla Dolk). Som mest 600 ex Svartsjö dämme 13.8 (Bertil & Ulla Dolk).

Kärrensnaippa *Calidris alpina*

1 ex Svartsjö dämme 11.8–13.8 (Glenn Cornland m fl), 1 ex Kyrkpölen, Adelsö 17.8–19.8 (Hasse

Andersson, Birgit Svensson m fl), 2 ex Svartsjö dämme 23.8–25.8 2014 (Jan Wernerman m fl), 3 ex Svartsjö dämme 27.9–29.9 (Bertil & Ulla Dolk m fl).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

2 ex Svartsjö dämme 9.9 (Ola Andersson, Kurt Idstam), 3 ex Svartsjö dämme 26.9 (Rune Jonsson).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

1 ex Svartsjö dämme 17.5 (Rune Jonsson, Glenn Cornland), 1 ex Svartsjö dämme 21.5 (Jan Wernerman).

Grönbena *Tringa glareola*

Två tidiga exemplar med först 1 ex Svartsjö dämme 11.4 (Glenn Cornland) samt 1 ex Svartsjövikens 14.4 (Jan Björk). Största antal var 103 ex som rastade i Svartsjö dämme 3.5 (Gigi Sahlstrand).

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Som mest hela 25 ex som rastade vid Fågeltornsparkeringen i Svartsjövikens 7.4 (Jan Björk, Glenn Cornland). Detta är det största antalet som noterats på Mälärörna.

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Ett något tidigt ex sågs vid Lambarudd 27.4 (Ulf Nilsson).

Rödbena *Tringa totanus*

Trolig häckning vid Svartsjö dämme där ett par sågs spela och även para sig 27.4–9.5 (Jan Björk, Claes Hansson m fl) Paret sågs vid dämnet fram till 30.5 (Jan Wernerman). 1 ex spelade vid fågeltornet i Svartsjövikens 30.4 samt 8.5 (Bertil & Ulla Dolk) samt 1 ex som spelade vid Malmviks strandängar 11.5 (Sven-Erik Schultzberg m.fl.).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Under vårsträcket rastade upp till 13 ex under perioden 29.4–10.5 i Svartsjö dämme samt 1 ex vid Torslunda dagvattendamm 6.5 (Glenn Cornland). Höststräcket inleddes i Svartsjö dämme

18.6 och upp till sju fåglar kunde ses till 25.8. Övriga höstfynd: 1 ex Torslunda dagvattendamm 7.8 (Glenn Cornland), 1 ex Kyrkpölen 12.7 (Hasse Andersson), samt 18.7 (Björn Lindblad).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

11 fynd av arten under vårsträcket där 10 ex som sträckte förbi Svartsjö dämme 3.5 var den högsta siffran (Glenn Cornland, Jan Björk, Urpo Könnömäki). Under höststräcket noterades arten vid 14 tillfällen med som mest 4 ex vid Adelsö kyrka 18.7 (Björn Lindblad).

Myrspov *Limosa lapponica*

1 ex Kyrkpölen, Adelsö 17.8–24.8 (Hasse Andersson, Birgit Svensson), 1 ex Svartsjö dämme 23.8 (Jan Wernerman).

Storspov *Numenius arquata*

9 rapporter under vårsträcket och 7 under höststräcket.

Småspov *Numenius phaeopus*

2 ex Svartsjö dämme 6.5–9.5 (Rune Jonsson m fl), 1 ex Menhammarsviken 17.8 (Jan Wernerman).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

50 ex sågs vid Fågeltornsparkeringen, Svartsjöviken 7.4 (Jan Björk, Glenn Cornland).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

1 ex Svartsjöviken 10.4 (Gigi Sahlstrand), 1 ex spel/sång Översilningsområdet, Svartsjöviken 26.4 (Jan Björk, Gigi Sahlstrand), 1 ex Svartsjö dämme 27.4 (Jan Björk), 1 ex Svartsjöviken 28.4 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Älby hage 3.5 (Urpo Könnömäki), 1 ex spel/sång Sandudden 6.5 (Bertil & Ulla Dolk).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

1 ex Svartsjö dämme 30.5 (Glenn Cornland m.fl.), 2 ex Svartsjö dämme 25.8 (Hans Terelius, Bengt Legnell).

Brushane *Philomachus pugnax*

Relativt gott om observationer med som mest 21 ex vid Kyrkpölen, Adelsö 5.9 (Hasse Andersson).

Skrattmås *Larus ridibundus*

Ingen konstaterad häckning. Ett par sågs ruvande vid Svartsjö dämme 15.5 (Glenn Cornland).

Silltrut *Larus fuscus*

Ett par fick ut 2 ungar vid Torslunda dagvattendamm (Glenn Cornland). 22 ex sågs vid Jungfrusund 11.5 (Jan Wernerman).

Dvärgmås *Larus minutus*

5 ex sågs rasta vid Kärön 7.5 (Björn Phragmén).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Ett tidigt ex sågs vid Rastaholm redan 12.4 (Glenn Cornland, Jan Björk). Ca 25 par inledde häckning på Fiskarholmen men försöket misslyckades (Jan Sondell).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

2 ex Svartsjö dämme 6.5 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Jungfrusund 11.5 (Jan Wernerman), 2 ex Svartsjö dämme 15.7 (Jan Wernerman).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Endast en observation vilket är lägre än normalt. 1 ex Tappström 1.6 (Bertil & Ulla Dolk).

Skogsduva *Columba oenas*

Gott om februarifynd med det första så tidigt som 17.2 vid Sandudden (Bertil & Ulla Dolk).

Gök *Cuculus canorus*

Första fågeln hördes vid Väntholmsviken 3.5 (Göran Forsberg). Ca 35 ex har hörts ropa från Mäläröarnas samtliga delar.

Berguv *Bubo bubo*

En hane har hörts ropa på norra Ekerön i samma område som tidigare år.

Foto Magnus Friberg

Smalnäbbad simsnäppa.

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

1 ex Träkvista 5.1 (Jan Björk, Glenn Cornland),
1 ex Eldgarnsö 26.10 (Claes Holmerson).

Hornuggla *Asio otus*

Häckningar har konstaterats vid Menhammarsviken med 3 ungar, på Lovön med 2 ungar samt vid Ricksättra där 3 ungar sågs.

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

1 ex sågs rasta på en gårdsplan på Björkö 4.11 (genom Björn Lindblad).

Göktyta *Jynx torquilla*

Ca 18 revirhävande hanar har rapporterats. Sex kullar ringmärktes med tillsammans 49 ungar (Sören Linden).

Mindre hackspett *Dendrocopus minor*

Ingen konstaterad häckning men ca 13 revirhävande hanar har rapporterats.

Sånglärka *Alauda arvensis*

En mycket sen observation med 2 ex vid Mastområdet 9.12 (Sven-Erik Schultzberg).

Trädlärka *Lullula arborea*

Sjungande fåglar: 2 ex Alviken, Stenhamra 10.3–11.3 (Hans Terelius), 1-10 ex Träkvista 25.3-20.4 (Per Lönnborg m fl), 1 ex Ekerö kyrka 10.4 (Urpo Könnömäki), 1 ex Älvnäs 12.4 (Mats Andersson), 1 ex Hagalund 3.5 (Hasse Andersson, Birgit Svensson), 1 ex Torslunda 6.5 (Glenn Cornland), 2 ex Hagalund 10.5 (Glenn Cornland, Jan Björk).

Backsvalan häckade även i år vid Lötén, Munsö.

Backsvala *Riparia riparia*

Även i år konstaterad häckning vid Lötén på Munsö där 120 ex sågs besöka bon 25.5 (Mats Andersson m fl).

Ängsplärka *Anthus pratensis*

Rekordtidigt fynd med 1 ex Svartsjöviken 9.3 (Per Thyberg).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

1 ex Hagaringen 28.8 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Svartsjö dämme 5.9 (Glenn Cornland), 1 ex Svartsjö dämme 5.9 (Urpo Könnömäki), 1 ex Klippans väg 17.9 (Gigi Sahlstrand).

Sädesärla *Motacilla alba*

Årets första sågs redan 22.3 i Svartsjöviken (Gigi Sahlstrand).

Gulärla *Motacilla flava*

Ingen konstaterad häckning i år. Fåglar i lämplig biotop har noterats vid Menhammarsviken, Bonadammen, Svartsjöviken samt Malmviks strandängar.

Strömstare *Cinclus cinclus*

1 ex Rastaholm 5.1–26.1 (Jan Björk m fl), 1 ex Rastaholm 5.4 (Micke Nederman).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 1 ex Hagabergsvägen, Torslunda 1.1–15.1 (Glenn Cornland), 1 ex Gällstaö 6.1 (Glenn Cornland), 1 ex Hilleshög kyrka 8.1 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Kaggeholmsvägen 12.1 (Iris Hjelm m fl), 1 ex Sötvattenlaboratoriet 23.1 (Sven-Erik Schultzberg), 1 ex Sötvattenslaboratoriet 25.1–16.2 (Mats Andersson

m fl), 1 ex Lovön 1.2 (Jan Wernerman), 1 ex Hagabergsvägen, Torslunda 2.12 (Glenn Cornland), 1 ex Barkarby, Lovön 21.12 (Per Lönnborg), 1 ex Brunna 24- 29.12 (Per Lönnborg).

Blåhake *Luscinia svecica*

1 ex Gällstaö 24.8 (Jan Sondell), 1 ex Svartsjöviken 27.8 (Ola Jörnstedt), 1 ex Lavettvägen 31.8 (Kjell Melander), 1-3 ex Svartsjö dämme 5.9–8.9 (Glenn Cornland m fl), 1 ex Svartsjöviken 14.9 (Jan-Eric Sundin, Gigi Sahlstrand).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

1 ex sjöng vid Rörby-FRA, Lovön 17.6 (Gigi Sahlstrand, Jan Björk).

Buskskvätta *Saxicola rubetra*

Ett tidigt exemplar sågs vid Mastområdet 22.4 (Mats Andersson, Ulf Nilsson).

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Sena observationer: 1 ex Torslunda 5.10 (Glenn Cornland), 1 ex Torslunda 12.10 (Glenn Cornland), 1 ex Svartsjöviken 21.10 (Jan-Eric Sundin, Gigi Sahlstrand).

Taltrast *Turdus philomelos*

Vinterfynd: 1 ex Torslunda 1.12 (Glenn Cornland).

Dubbeltrast *Turdus vicivorus*

Vinterfynd: 1 ex Eldgarnsö 2.1 (Glenn Cornland, Jan Björk), 1 ex Karlskär 5.1 (Jan Wernerman), 1 ex Eldgarnsö 5.1 (Jan Wernerman, 1 ex Hilleshög kyrka 14.1 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Kungsbergabadet 15.1 (Linus Brobacke), 1 ex Prästnibble 21.1 (Gigi Sahlstrand, Glenn Cornland), 2 ex Eldgarnsö 26.1 (Urpo Könnömäki, Per Öhman), 1 ex Karlskär 2.2 (Jan Wernerman), 1 ex Väsby hage 14.2 (Mats Andersson), 1 ex Väsby hage 22.2 (Mats Andersson), 1 ex Torslunda 24.2 (Glenn Cornland), 2 ex Eldgarnsö 3.12 (Urpo Könnömäki), 3 ex Väsby hage 4.12 (Urpo Könnömäki, Per Öhman), 1 ex Vägkorset Iländavik/skär, 14.12 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Kungsbergabadet 14.12 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand), 1 ex Hagaringen 20.12 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Eldgarnsö 26.12 (Jan Wernerman).

Ringtrast *Turdus torquatus*

1 ex Mastområdet 4.5–6.5 (Ulf Nilsson m fl).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

1 ex Menhammarsviken 11.5 (Urpo Könnömäki m fl), 1-2 ex Helgö kanal 21.5–7.6 (Urpo Könnömäki m fl), 1 ex Skarnholmens ängar 29.5 (Christian Lagström), 1-2 ex Menhammarsviken 1.6–21.7 (Jan Björk m fl).

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

1 ex Menhammarsviken 15.6–18.6 (Glenn Cornland m fl), 1 ex Vendeludd 23.6–30.6 (Gigi Sahlstrand m fl).

Vassångare *Locustella luscinioides*

Bara observerad en gång tidigare på Mälärörna, i Svartsjövikens 1987. Men i år upptäcktes en sjungande fågel i Menhammarsviken 18.4 och den kunde till mångas glädje höras fram till 11.5 (Glenn Cornland m fl).

Foto Magnus Friberg

En vassångare upptäcktes i Menhammarsviken.

Kärrsångare *Achrocephalus palustris*

1 ex Sötvattenslaboratoriet 23.5 (Mats Andersson), 1 ex Eldgarnsö 24.5 (Jan Wernerman), 1 ex Jäsängen 23.6 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Adelsö 2.7 (Bernt Westin), 1 ex Björkö 3.7 (Bernt Westin).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Ca 14 sjungande fåglar har rapporterats och det är i linje med de senaste årens fyndbild.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Första fågeln sjöng redan 11.3 vid Svartsjö dämme (Bertil & Ulla Dolk). Därefter hela sju sjungande fåglar under häckningstid som får ses som ett mycket bra år på Mälärörna. Ett annat intressant fynd är den fågel som hittades i Menhammarsviken 28.11 (Glenn Cornland) och som var kvar på lokalen 14.12 (Jan Wernerman). Detta är bara det åttonde fyndet av arten under december månad i hela Uppland. Det milda vädret är såklart den bidragande orsaken till fyndet då fler gransångare uppehöll sig i Uppland under december.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Vinterfynd: 1 ex Svartsjö dämme 4.1 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 1 ex Rastaholm 6.1 (Jan Wernerman), 1 ex Menhammarsviken 6.1 (Jan Wernerman), 1 ex Skärvik 12.1 (Jan Wernerman, Urpo Könnömäki), 1 ex MOFs fågelmatning, Svartsjövik 14.1 (Gigi Sahlstrand), 1-2 ex Sötvattenslaboratoriet 18.1–9.2 (Jan Wernerman), 2 ex Lovön 1.2 (Jan Wernerman), 2 ex Stavsund 4.2 (Urpo Könnömäki), 1 ex Väsby hage 14.2 (Mats Andersson), 1 ex Ilända träsk 17.2 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Törnbyviken 22.2 (Jan Björk). 1 ex Torslunda 24.2 (Glenn Cornland), 1 ex Eldgarnsö 3.12 (Urpo Könnömäki), 1 ex Skärvik 28.12–30.12 (Jan Wernerman, S Schröder), 1 ex Helgö kanal 31.12 (Jan Wernerman).

Skägges *Panurus biarmicus*

Efter tre år utan observationer av skägges på Mälärörna var det äntligen dags igen. Först 1 ex

som hördes vid fågeltornet i Svartsjövik 13.12 (Mattias Larsson), sedan 1-2 ex vid Lurudden på Helgö 31.12 (Urpo Könnömäki m.fl.)

Varfågel *Lanius excubitor*

Relativt få rapporter 2014 där de flesta som vanligt kommer från Menhammarsviken och Svartsjövik. *Övriga fynd:* 1 ex Stavsund 25.1 (Mats Andersson, Ulf Nilsson), 1 ex Norrby 18.2–27.3 (Kurt Idstam), 1 ex Lovö prästgård 18.3 (Ola Jörnstedt), 1 ex Eldgarnsö 28.11–3.12 (Mats Gothnier, Urpo Könnömäki).

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Ny art för Mälärörna då 1 ex upptäcktes vid Berga gård, på Lovön 17.6–4.7 (Gigi Sahlstrand m fl).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

1 ex Stenhamra 28.11 (genom Jens Johansen).

Råka *Corvus frugileus*

2 ex Stenhamra 24.2 (Jan Björk), 1 ex Mastområdet 1.4 (Sven-Erik Schultzberg m.fl.), 1 Mastområdet (4.4 Fredrik Thernlund), 1 ex Bonadammen, Munsö 5.4 (Micke Nederman), 1 ex Mastområdet 18.4 (Georg Larsson, Riina-Maj Larsson-Mänd), 1-2 ex Svartsjövik 1.5–6.5 (Kjell Häggvik m.fl.), 1 ex Mastområdet 4.5 (Ulf Nilsson), 2 ex Berga gård, Lovön 10.5 (Sven-Erik Schultzberg m fl) 1 ex Drottningholms golfbana 11.10 (Jan Wernerman), 1 ex Mastområdet 11.10 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand), 1 ex 90-graderskurvan, Kumlavägen 15.10 (Sven-Erik Schultzberg).

Svartkråka *Corvus corone*

1 ex Mastområdet 11.10 (Linus Brobacke, Jessica Krokstrand).

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd: 1 ex Lovö prästgård 18.1 (Sören Lindén), 1 ex Stavsund 26.1 (Jan Wernerman), 18 ex Prästnibble 10.2 (Gigi Sahlstrand), 15

ex Svartsjövikens 24.2 (Jan-Eric Sundin), 3 ex Svartsjö kungsgård 24.2 (Rune Jonsson), 3 ex Svartsjövikens 24.2 (Urpo Könnömäki), 4-6 ex Svartsjövikens, 26.2 (Glenn Cornland, Jan Wernerman), 2 ex Menhammarsvikens 27.12 (Jan Wernerman).

Bofink *Fringilla coelebs*

Vinterfynd: 1 ex 4.1 (Jan Björk), 1 ex Alviken, Stenhamra 8.1-2.3 (Hans Terelius, Ylva Terelius), 1 ex Kaggeholmsvägen 12.1 (Iris Hjelm m fl), 1 ex förbi Torslunda 1.12 (Glenn Cornland), 2 ex Rullaudd 6.12 (Jan-Eric Sundin), 1 ex Svartsjövikens 16.12 (Urpo Könnömäki, Per Öhman), 4 ex Ekebyhovs slott 20.12 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex Gällstaö 30.12 (Jan Sondell).

Foto Gigi Sahlstrand

Steglits äter kardborrar.

Bergfink *Fringilla montifrigilla*

Vinterfynd: 1-2 ex Kaggeholmsvägen 7.1-24.2 (Iris Hjelm m fl), 1 ex Nyponvägen 17.1 (Urpo Könnömäki), 60 ex Ekebyhovsparken 26.12 (Bertil & Ulla Dolk), 2 ex Ekebyhovsparken 27.12 (Bertil & Ulla Dolk), 3-4 ex Hagaringen 27-29.12 (Bertil & Ulla Dolk). Som mest 200 ex på Kaggeholmsvägen 11.4 (Iris Hjelm).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Ca 10 revirhävande hanar har rapporterats i år.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

5 ex sträckte Torslunda 7.11 (Glenn Cornland), 3 ex Brostugan, Kärösön 3 0.11 (Sven-Erik Schultzberg, Per Nilsson).

Snösiska *Carduelis hornemanni*

1 ex Östra delen, Svartsjövikens 1.1 (Glenn Cornland), 1 ex Fågeltornsparkeringen, Svartsjövikens 2.1 (Ulf Nilsson, Sven-Erik Schultzberg, Jan Björk), 2 ex Prästnibble 6.1 (Gigi Sahlstrand),

1 ex Klippans väg, Väntholmsvikens 14.1 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Klippans väg, Väntholmsvikens 28.2 (Gigi Sahlstrand), 1-3 ex Klippans väg, Väntholmsvikens 28.2-10.3 (Gigi Sahlstrand).

Steglits *Carduelis carduelis*

Stora ansamlingar: 60 ex Mastområdet 23.8 (Jan Wernerman), 50 ex Svartsjövikens, 27.8 (Ola Jörnstedt), 60 ex Lovö kyrkängar 28.8 (Fredrik Thernlund), 60 ex Ekebyhovsbacken 11.10 (Jan Wernerman), 50 ex Bonadammen 12.10 (Jan Wernerman).

Grönfink *Chloris chloris*

Som mest 200 ex Lötens, Munsö 21.9 (Mats Andersson)

Stenknäck *Coccuthraustes coccuthraustes*

Flock: Högsta siffran noterad på Mälärörarna med hela 75 ex på Kaggeholmsvägen 24 10.1 (Iris Hjelm).

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

Som mest 35 ex Jungfrusundsåsen 1.8 (Jan Björk m.fl.).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

2 ex Klippans väg 16.1 (Gigi Sahlstrand), 5 ex sträcker Torslunda 10.3 (Glenn Cornland), 3 ex födosökande Torslunda 20.10 (Glenn Cornland).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

6 ex Ölsta tegeldamm 18.1 (Gigi Sahlstrand), 2 ex Klippans 30.7–31.7 (Gigi Sahlstrand), 1 ex Hagabergsvägen 31.7 (Glenn Cornland), 1 ex Hagabergsvägen 31.7 (Glenn Cornland), 2 ex Jungfrusundsåsen 1.8 (Jan Björk) 1 ex Lindhaga 3.8 (Jan Björk), 1 Fåfången, Adelsö 3.10 (Björn Lindblad).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

1 ex Sandudden 6.5 (Bertil & Ulla Dolk), 1 ex spel/sång Klippans väg 18.6 samt 7.7 (Gigi Sahlstrand, Göran Forsberg).

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

1-5 ex Svartsjövikens 22.3–23.3 (Mats Gothnier m.fl.), 1 ex Mastområdet 5.4 (Mats Andersson, Ulf Nilsson, Urpo Könnömäki), 3 ex Svartsjövikens 7.4 (Bertil & Ulla Dolk).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

1 ex Svartsjövikens 6.4 (Gigi Sahlstrand, Jan Björk), 2 ex förbifl. Torslunda 21.9 (Glenn Cornland).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

1 ex stäckte förbi Torslunda 29.8 (Glenn Cornland).

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd: 1 ex Svartsjövikens 2.1–4.1 (Håkan Markstedt m.fl.). 1 ex Menhammarsvikens 5.1 (Jan Björk, Glenn Cornland) 1 ex Sötvattenslaboratoriet 25.1 samt 1.2 (Mats Andersson, Ulf Nilsson).

Några sävsparvar har övervintrat 2013–2014.